

Regeringen
ju.remissvar@regeringskansliet.se

Begäran om yttrande över SOU 2024:39 Skärpta regler om ungdomsövervakning och straffreduktion för unga

Er beteckning: Ju2024/01476

Länsstyrelsen i Hallands län har fått SOU 2024:17 skärpta regler om ungdomsövervakning och straffreduktion för unga för yttrande.

Ställningstagande

Länsstyrelsen tillstyrker utredningens samtliga förslag.

Inledning

Länsstyrelsen vill inledningsvis lyfta vikten av att arbeta med och prioritera förebyggande insatser och tidiga åtgärder för att säkerställa och möjliggöra för en av huvuduppgifterna för kriminalpolitiken, att förhindra att barn och unga hamnar i kriminalitet eller utsätts för brott. Värdet av att arbeta brottsförebyggande och att stärka frisk- och skyddsfaktorerna för att unga inte ska begå brott eller utsättas för brott är oerhört viktigt och nödvändigt på samtliga nivåer, ur likväl ett socialt som ekonomiskt perspektiv.

Förslagen i utredningen är åtgärder som med största sannolikhet kommer att ge såväl negativa som positiva effekter för unga lagöverträdare, brottsoffer, anhöriga, rättsväsendets myndigheter och samhället i stort. Länsstyrelsen har, med sin roll som en samordnande och regional aktör i utvecklingen av det brottsförebyggande arbetet i länet, valt att kommentera följande delar.

7.3.1 Ungdomsreduktion även vid allvarlig brottslighet

Länsstyrelsen är enig utredningen om att ungdomsreduktion inte bör avskaffas för lagöverträdare i åldersgruppen 15–17 år ens vid allvarlig brottslighet. Det finns inget underlag som visar på att strängare straff leder till minskad brottslighet bland ungdomar i allmänhet vilket måste vägas mot de negativa konsekvenser som straffrättsliga ingripanden för målgruppen kan leda till.

11.5.7 Påverkan på den dömde, syskon och övriga anhöriga

Länsstyrelsen delar utredningens bedömning att påföljden utökad ungdomsövervakning regelmässigt ska inledas med två månader i kriminalvårdsanstalt men betonar de risker och rekommendationer som råder kring barn.

Barnrättskommitténs rekommendation är att bara frihetsberöva barn i de fall där det finns befogad oro för den allmänna säkerheten eller folkhälsan och att ett eventuellt frihetsberövande bör vara så kort som möjligt (CRC/C/GC/24). Länsstyrelsen anser vidare att frihetsberövandet kräver ett innehåll som är anpassat för individen för att minimera riskerna med åtgärden. Dels eftersom barn generellt tar större skada av ett eventuellt frihetsberövande, dels utifrån risker kopplade till stigmatisering och utanförskap som riskerar att befästa en kriminell identitet och öka risken för återfall i brott.

13.2 Förhållandet till andra förslag

Länsstyrelsen delar utredningens bedömning att förslag som andra utredningar lämnar kommer få påverkan även på förslaget om förändrar ungdomsreduktion.

Länsstyrelsen betonar att det är av stor vikt att man i pågående reformarbete säkerställer att summan av olika utredningars förslag inte blir oproportionerligt inskränkande för målgruppen, likaså för myndigheterna som ska hantera reformarbetet. Det är således viktigt att säkerställa kontinuerlig uppföljning samt utvärdera om åtgärderna har önskad effekt.

15.3 Konsekvenserna för den dömda, syskon och övriga anhöriga

Länsstyrelsen är enig utredningen om att påföljden utvidgad ungdomsövervakning även innebär konsekvenser för de som lever i samma hem under verkställighetstiden, men saknar en tydlig barnkonsekvensanalys gällande hemmaboende syskon.

Vid utvidgad ungdomsövervakning kan det förutsättas att den dömda har behov av mer omfattande återfallsförebyggande åtgärder och att hans livsmiljö ofta innehåller fler riskfaktorer. Det är därför rimligt att anta att en sådan påföljd är förknippad med flertalet svårigheter och utmaningar kopplade till verkställighetens villkor som riskerar att påverka syskon och övriga anhöriga på ett negativt sätt. Inte minst utifrån påtryckningar som kan komma att riktas mot syskon och övriga anhöriga både från den dömda, och från individer i den dömdes närhet.

Länsstyrelsen ser gärna att frågan om stödinsatser särskilt riktade till syskon och föräldrar utreds vidare. Förslagsvis utifrån ett tydligare uttalat erbjudande om evidensbaserad familjebehandling för normbrytande beteende.

Länsstyrelsen saknar en problematisering kopplat till ett brottsofferperspektiv utifrån en påföljdsform där det är svårt att kontrollera att inte den dömda, exempelvis via digitala plattformar, begår fortsatt brottslighet.

15.4.1 Konsekvenserna för brottsligheten och det brottsförebyggande arbetet

Länsstyrelsen menar att det finns skäl till straffskärpningar utifrån ett brottsofferperspektiv och utifrån ett behov av samhällsskydd, men att förslagen kan väntas få brottsförebyggande effekter är inte tydligt nog i resonemangen.

Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta Länsstyrelsen för frågor på telefon 010-224 30 00 eller via e-post halland@lansstyrelsen.se. Ange ärendets diarienummer 6256-2024 i ämnesraden för e-post.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Anders Thornberg med samordnare brottsförebyggande arbete Linda Fetiu som föredragande. I den slutliga handläggningen har också enhetschef Niklas Glans medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Kopia till

ju.L5@regeringskansliet.se